

Internationale ontmoeting van de verantwoordelijken van de priesterfraterniteit Jesus Caritas in Cebu, tweede helft januari 2019

Na een vermoeiende reis (je kan je leeftijd niet loochenen!) werden we, Helmut – deken van Eupen afgevaardigd namens de Franstalige priesterfrat en ik namens de Vlaamse priesterfrat, in de namiddag van 15 januari aan op de kleine luchthaven van Cebu City (Filippijnen). We werden er verwelkomd door Filipijnse broeders en een seminarist die ons samen met nog een 6-tal andere deelnemers in een busje van de aartsbisschop en een taxi naar het prachtige huis Talavera brachten op een heuvel, even buiten het centrum. De jonge buschauffeur laveerde op het spitsuur tussen een kluwen van verkeersdrukte met fietsers, voetgangers, motoren, overladen busjes, driewielers, sidecar-motoren, personenauto's en bracht ons veilig na anderhalf uur ter plaatse. Nog nooit was ik in zo'n heksenketel-verkeer terecht gekomen. Met ruim 900 000 inwoners is Cebu een heel belangrijke commerciële stad, een eiland iets ten zuiden gelegen van het midden van de Filippijnen. Het land is een eilandengeheel van meer dan 7000 eilanden/jes, waarvan er een 2000 bewoond zijn. Voor mij was het een eerste kennismaking met een 'derde wereldland'. Ik was op Israël en Tamanrasset na, nooit buiten Europa geweest. Wat direct opviel was de moderne stad met hoge gebouwen, luxueuze supermarkten, maar eveneens heel veel kleine povere winkeltjes langs de grote wegen, honderden mensen te voet, overladen busjes en taxi's en héél veel jonge mensen... Een andere wereld met een 'zwaar' tropisch klimaat bij 27 à 30 graden (gelukkig waren we in de wintermaanden van de Filippijnen!)

Na een korte verwelcoming mochten we onze 'slaapplaats' opzoeken. Er bleef van de kamers niets meer over dan twee slaatzalen. Met twee Braziliaanse priesters, Helmut en ik konden we beschikken over een ruime slaatzaal, luchtgekoeld. Achteraf gezien

was dit een betere oplossing

dan dat we in een eenpersoonskamer zouden gehuisvest zijn. Er was 'licht en ruimte'. Wanneer je 's nachts even moest opstaan was het een troost te merken dat Carlos ook niet kon slapen en op zijn tablet de mails aan het beantwoorden was! Alleen 's morgens als we moesten opstaan was het minder prettig, want net tegen de morgen sloeg de

vermoeidheid en de slaapbereidheid toe ... Ik heb er de eerste week (en ook nadien...) weinig geslapen.

Thuisraken in 'wie is wie?'...

Deze internationale bijeenkomst van ruim twee weken op de Filippijnen was voor mij een primeur. Ik had veel vroeger en twee jaar geleden ook nog eens de Europese ontmoetingen nog meegemaakt. Altijd heb ik die als heel verrijzend ervaren en telkens brachten die ontmoetingen persoonlijke contacten mee met de een of de andere fratpriester uit een ander land. Zo ben ik er ook toe gekomen om een Nazarethmaand een tweede keer in Tirol en een derde keer in Ierland mee te maken. De bijeenkomst op wereldniveau is nog meer ingrijpend. Alvast reeds wat betreft het thuiskomen in

'wie is wie?' van die 46 deelnemers uit de 23 verschillende landen. Dat vraagt al zeker een week de tijd. Ook is het zo dat je meteen geconfronteerd wordt met mensen uit landen waar je het bestaan en ongeveer de ligging van weet, maar die voor jou verder totaal onbekend zijn. Een kleine atlas met kaarten van alle landen van de wereld had ik meegenomen en is mij heel goed van pas gekomen. Want de twee Braziliaanse broeders die ook op onze slaapzaal waren, Carlos en Didi(er) leven in dat immense land op enkele honderden kilometer van elkaar. Bij de voorstelling van de kerk en de fraterniteit van de diverse landen kwam het atlasje goed van pas.

Kennismaking met een levende Filipijnse volkskerk

In de Filipijnen heb ik een levende en heel gastvrije kerk ontmoet. Het land dat ruim 9x de oppervlakte van België heeft, telt ruim 105 miljoen inwoners. Daarvan zijn bijna 85 % R.K.-gedoopt. Ruim 5 % zijn moslim, vooral dan in het zuiden, op het eiland Mindanao. Het katholiek geloof in een grootstad als Cebu hoort gewoon bij het leven. Het wordt als vanzelfsprekend beleefd in de zondagsviering door jong en oud samen. Priesters worden er als belangrijke mensen gewaardeerd. Er zijn tientallen tienerjongens misdienaar. Opgewekte liederen en zang ondersteund door muziekinstrumenten en koor, maken de vieringen heel levendig. Vooral als je dan merkt hoe de celebrant in dialoog met zijn mensen de homilie op een volkse, eenvoudige manier weet te animeren. Zo mochten we het ervaren tijdens de weekenden. In Santa Cruz, de wat armere parochiekerk waar we 's morgens met vier te gast waren, werden we heel gastvrij ontvangen en voorgesteld. Na de eucharistie volgde een doopcatechese door leken aan fiere, feestelijk geklede jonge ouders ter gelegenheid van de doop van hun kindje. Er waren maar liefst 32 dopen, waarvan eentje een kind van zeven, de rest baby's. Na de viering gingen ze dan een foto nemen bij het beeld van Santo Nino (Het Heilig Kind Jezus, te vergelijken met het Kindje Jezus van Praag) en vonden ze het tof om met een gastpriester ook op de foto te staan. Ouders en kinderen kwamen bij ons om gezegend te worden. Gewoon door met de rug van je hand over het voorhoofd te strijken, wisten mensen zich via de priester door God gezegend. Kort na de middag was er nog eens een volle kerk met jongens en meisjes van 12 tot 17 jaar, kleurig verkleed en het gelaat wat beschilderd. Ik vermoed dat dit was ter gelegenheid van het grote feest van Santo Nino. De jongeren waren er voor geloofsvorming bijeen en voor een eigen

jeugdviering voorgegaan door een Salesiaan die ook daar zich vooral naar de jongeren richten. De parochie wordt er gedragen door de parochieraad die maandelijks op zondag bijeenkomt en door een priester, een jonge vijftiger, omringd door 2-3 vrouwen die in de open, gastvrije pastorie zorgen dat er kan geleefd en gegeten worden. Hier is er geen gevaar dat de priester zal vereenzamen. Juist die zondag was er parochieraad en werden wij uitgenodigd om daar ook een tijd bij aanwezig te zijn, uiteraard met de gebruikelijke foto ter afscheid.

Feest van Santo Nino

We troffen het dat onze internationale meeting plaats vond op de zondag in januari waarop hét grote religieuze feest plaats vindt in de straten en in de parochies van Cebu ter ere van het Heilig Kind Jezus (*Santo Nino*). We werden ondergedompeld in een menige van duizenden mensen op straat zingend en de rozenkrans biddend, wuivend met de handen. Bij het refrein van

een steeds weerkerend lied ter ere van Santo Nino staken honderden het beeldje van de 'Kleine Jezus' omhoog dat velen van hen meedragen. Het hoogtepunt van het feest was de eucharistieviering met enkele duizenden de zaterdagavond op het grote met ontelbaar veel vlaggetjes versierde plein voor de Basilica Minori Santo Nino. De eucharistie werd voorgegaan door de aartsbisschop en tientallen priesters. Wij werden er als eregenodigden ontvangen en kregen één voor één na de viering de kans om met het beeld van Santo Nino te dansen op steeds terugkerend muziek. Een ongelooflijk spektakel dat wel driekwart uur aanhield. Je kan er iets van mee beleven en de sfeer die er was proeven op

<https://www.youtube.com/watch?v=nH8BmiPrpis> . Santo Nino is de volkskerk op haar best.

Dat konden we de dag erop ook volop ervaren. We waren als groep uitgenodigd in Borbon om ter gelegenheid van San Sebastiao (patroonheilige van de kerk) en Santo Nino deel te nemen aan een feestelijke eucharistieviering, gevolgd door een lekkere maaltijd op het terras van de pastorie. Na de middag had toen een overweldigend feest van dansende krijgers, met vlaggen en wisselende decors, een wervelend kleurrijk geheel dat een paar uur duurde en dat een onvergetelijke indruk heeft nagelaten. Tientallen groepen deden in de competitie mee met eenzelfde dans, maar met telkens andere kostuums en decors: een prachtige cultureel-folkloristische prestatie. Dat alles op een plein ter grootte van een voetbalveld met honderden toeschouwers eromheen.

Wereldfraterniteit: 'Wat is het goed met broeders samen te zijn' Het trof mij dat veel priesters in de fraterniteit daar aanwezig de dienst aan de 'armen' tot hun voorkeursoptie hebben gemaakt. Ze zijn werkzaam in gevangenispastoraal, in basisgroepen, in klinieken met bijzondere aandacht voor de armsten, bij eenzame bejaarden, ... De figuur van Charles de Foucauld betekent voor hen: geen macht, maar aanwezigheid; geen opdringerige bekeringen, maar 'het evangelie uitschreeuwen door het leven'; geen muren bouwen tussen volkeren, maar zoeken om als christen de vriendschap met moslims te leven. Bij de vredeswens tijdens een van de vieringen die we onder elkaar hielden kwam een Filipijnse priester me danken dat Vlaamse missionarissen die hij met name noemde hen het christelijk geloof hadden gebracht. De 86-jarige Mariano uit Chili, een echt profetische figuur, voormalige internationaal verantwoordelijke en veel jaren priester-arbeider, wou er per sé bij zijn om zijn charisma aan de fraterniteit door te geven en dit met een onvoorstelbaar positieve ingesteldheid. Bij zijn aankomst had hij hartfalen, wat meteen betekende dat hij twee dagen in hartbewaking opgenomen werd in een katholiek ziekenhuis in Cebu. Die hele tijd is er een Filipijnse broeder bij hem gebleven tot ze de derde

dag samen naar Talavera kwamen. Het is echt merkwaardig hoe gastvrij en nauwgezet de Filipijnse broeders deze internationale ontmoeting hebben voorbereid en hoe zij er hun volle engagement in hebben gestoken. Waarvoor héél veel dank! Mariano bracht een mooie, kleurige affiche mee, gemaakt door een basisgroep uit Chili: "Bienvenido Francisco, papa del pueblo", ontworpen bij het recente bezoek van de paus aan Chili in februari 2018. Jean uit Burkina Faso wist mij te vertellen over zijn inzet als priester en verpleger voor betere

medische zorgen, vooral bij de armen in Dedougou. Jean-François (Frankrijk) vond dan weer dat de Europese kerk in het Europese rapport té negatief werd afgeschilderd. De secularisatie in onze gewesten is niet alleen maar een obstakel voor de beleving van het evangelie, maar ook een nieuwe kans om het eigene en het bevrijdende ervan op een nieuwe wijze te brengen: gaan naar de kern ervan en naar zij die leven aan de periferie.

Heel veel mooie momenten waren er van samen bidden, maar ook van verbroederen bij een levende eucharistieviering, een lekker buffet, zang en dans op een avond met de Filipijnse broeders die halfjaarlijks elkaar treffen. 's Morgens na het morgengebed in drie groepen (per taal) was Didi met zijn gitaar er al vroeg bij om ons bij de ingang van het restaurant te vergasten op een opgewekt lied. Onvergetelijk was de vrije dag tijdens de tweede week waar me met twee busjes naar Lapu-lapu reden. Op die plaats heeft Lapu-Lapu, de plaatselijke chef van het Mactan eiland, de vloot van Spaanse bezetter met Ferdinand Magellan verslagen. Wij bezochten zijn standbeeld en een herinneringsplaat aan Magellans dood op 27 april 1521.

Daarna ging het richting catamaran waar we verspreid over twee boten de zee opgingen. Na een uur varen kon er gezwommen worden in water dat 25° had. Ondertussen hadden we onze picknick kunnen nuttigen met het typisch 'speenvarkentje' dat er bij feestmomenten bij is. De zang, de levensvreugde, het elkaar zwemmend plagen: het maakte van die dag een onvergetelijk moment van broederlijk samenzijn. Een welgekomen pauze tijdens de intense dagen met besprekingen en contacten in verschillende talen.

De brief uit Cebu

Naar het einde toe werd een 'brief uit Cebu' aan alle fratbroeders van de hele wereld geredigeerd. Hij was het resultaat van de continentale rapporten die de eerste week naar voor werden gebracht over het thema van de meeting: "Missionaire diocesane priesters in het spoor van Charles de Foucauld". Deze rapporten werden nog verfijnd doordat ieder land zichzelf en zijn fraterniteit mocht voorstellen. Een ongemeen rijke uitwisseling en ervaring van universaliteit. Dat gebeuren op zichzelf is m.i. het belangrijkste van zo'n internationale ontmoeting. De brief, een viertal bladzijden lang, werd uitgewerkt volgens de methode zien - oordelen (onderscheiden) – handelen (appels). Wat mij opviel in het eerste deel ('zien wat er gaande is in onze wereld') is dat deze synthese grondig verschillend is van wat we in juli 2017 in Polen op de Europese ontmoeting in Rudy naar voor brachten. Er is inderdaad in onze wereld de laatste twee jaar heel veel gebeurd.

Samenvatting van de brief uit Cebu

Terwijl wij in Cebu waren, was Paus Franciscus in Panama voor de WereldJongerenDagen; vond in Rwanda de vrijlating plaats van de priester, lid van de fraterniteit, Denis Sekamana die 16 jaar was opgesloten in een gevangenis, zonder enige vorm van proces, na de Rwandese genocide en gebeurde er een aanslag in de kathedraal Jolo door I.S. waarbij 27 doden en 80 gewonden vielen onder de christenen. Extremistische islamieten uit het Zuiden van de Filipijnen willen de staat ontwrichten omdat ze een eigen beperkte Islamitische Staat willen.

1 De realiteit zien

a In de wereld

De tegenstelling rijk – arm vergroot; armen strijden voor rechten, maar zijn zelf slachtoffer van geweld en drugs; milieuproblematiek en dreigende ecologische ramp; vluchtelingen voor gesloten grenzen; nationalisme en xenofobie; extremisten zaaien paniek; islamterrorisme;

Ontwikkelingsorganisaties proberen het hoofd te bieden aan al deze problematieken.

b In de kerk

Onverschilligheid en vermindering ledenaantal en invloed: secularisatie; kerkelijke pedofilie; grote hoop dank zij Evangelii Gaudium: missionair worden, voorkeursoptie armen; lekenverantwoordelijkheid; openheid naar andere godsdiensten; inzetten op basisgemeenschappen.

c In de fraterniteiten

In de traditioneel christelijke landen: ledenaantal vermindert, veroudering; woestijndag en levensherziening worden weinig geïmplementeerd: eraan werken!; in het Zuiden groeien de fraterniteiten beperkt, maar gestaag; goede contacten tussen Noord – en Zuid (moeilijk in Afrika); belang maandelijkse ontmoetingen; eucharistische aanbidding beter beleven; voorkeursoptie armen is prioriteit.

2 Oordelen en onderscheiden waar het op aan komt

Tijdens de bijeenkomsten waren er o.a. evangeliemeditaties, bezinningen over aspecten uit Foucauld's leven, conferenties over het thema van de ontmoeting, een uiteenzetting over de actualiteit van Foucauld; het document over de Nazarethmaand, het appel om naar de 'periferie' te gaan en oproep om de zorg voor ons 'gemeenschappelijk huis' te intensifiëren. Vanuit al deze impulsen die je zelf moet hebben meegemaakt, werd duidelijk waaraan er te werken valt.

3 Handelen: de oproepen naar de wereld, de kerk en de fraterniteit toe

a Appels naar de wereld toe:

Een universele fraterniteit beleven; strijd voor behoud van de planeet, inzet voor meer rechtvaardigheid; waardigheid van elke menselijke persoon.

b Appels naar de kerk toe:

de missionaire dimensie volop beleven; basisgemeenschappen verstevigen: samenwerking priesters-leken bevorderen; naar de existentiële en geografische periferieën gaan; armoede; dialogeren met anders-denkenden; samenwerken met andere groeperingen; migranten verwelkomen.

c. Appels naar onze fraterniteiten toe:

Levensherziening ernstiger doen; aanbidding en woestijndagenplannen en beleven; de Nazarethmaand promoten; internationale fraterniteit bevorderen via <iesuscaritas.org>; de spiritualiteit van Ch. de F. aan de jongeren beter leren kennen.

Nu kunnen we alleen maar hopen dat alle deelnemers erin slagen om van dit alles een en ander over te brengen in de fratgroepen van de diverse landen. Gemakkelijk is dit niet, want het meest eigene aan zo'n bijeenkomsten is de dynamiek die er ontstaat door een paar weken met elkaar te leven, te spreken, te vergaderen en de vele kansen tot informele contacten...

De woestijndag (met ervaring van de armoede) en de verzoeningsviering

Voorafgaand aan de verkiezing van de nieuwe internationale verantwoordelijke was er een stille woestijndag voorzien. Aurelio, de uittredende verantwoordelijke gaf als raad mee: neem niets mee, tenzij je picknick. Laat alles voor deze dag open. Wie wou kon ter plaatse blijven; anderen gingen naar een stuk verlaten strand dichtbij (in de schaduw); weer anderen, waaronder ik zelf naar een klooster van een tiental contemplatieve zusters. Daar het busje dat ons ter plaatse zou

brengen niet tijdig aanwezig kon zijn, gingen we onder begeleiding van een drietal mensen die op Talavera werken te voet de heuvel op, ongeveer 40', in de brandende zon naar het mooie, eenvoudige in

Filipijnse stijl opgetrokken klooster. Dat gaf ons de gelegenheid om doorheen een volkswijk te wandelen die aan de grens van een favela doet denken. Honderden mensen wonen er tegen de heuvelrand in kleine, plaatijzeren huisjes in heel eenvoudige, soms

duidelijk arme situatie. Het contrast met het 'sjieke' huis waar wij gelogeed waren, was enorm. Ons huis, opgericht door de katholieke universiteit van Cebu een kleine 20 jaar geleden kon gelijk waar in Vlaanderen staan. Het is een prachtig retraite- en vergaderhuis, op de eerste plaats bedoeld voor studenten en professoren van de universiteit en het was ook altijd druk bezet. Het domein is volledig afgescheiden met een muur met prikkeldraad bovenaan en een afgesloten toegang met hekken, volledig onder privé-bewaking. Je komt er niet zomaar binnen. Rondom rond zie je de platen huisjes, hoor je het lawaai en de muziek, krioelt het er van jongeren en kinderen. De mensen die er wonen gaan te voet naar hun werk (een aantal van deze mensen werkten ook in de tuin, de schoonmaak en de keuken van Talavera) of met een motor. Mijn indruk is dat zij heel eenvoudig en arm leven, zich waardig voordoen en mooi gekleed zijn (overal hangt de was uit). Toen zij ons groepje zagen voorbijkomen, kwamen zij goeiedag zeggen en vriendelijk lachend de zegen vragen voor hun kinderen. Een jonge man die in Talavera werkte ging zijn moeder een goeie dag zeggen. Wel drie maal kwamen onze begeleiders vragen of het wel ging om in de grote hitte te stijgen. Er is een oprechte bekommernis om 'oude' mensen zoals ik! Voor mij was deze confrontatie met de leef- en de woonsituatie van deze volksmensen, arm behuisd, de beste introductie tot de woestijndag. We werden ondergedompeld in de volle realiteit van onze wereld waarin overdreven (soms zelfs decadente) luxe en (schrijnende) armoede deel uitmaken van onze mensen-gemeenschap. Ik heb deze dag beleefd in eenzaamheid en stilte; kon een stuk fruit van mijn picknick delen met enkele arbeiders die in de volle zon een put aan het graven waren, ging gewoon mee de rozenkrans bidden met de zusters in de stemmige open kapel en kon een en ander laten bezinken van de voorbije tien dagen.

Terug in ons huis was er de verzoeningsviering waarbij we bij elkaar het sacrament konden ontvangen en nadien iets van de uitbundige 'vreugde van het evangelie' mochten beleven.

Verkiezing van een nieuwe algemene verantwoordelijke

De dag na de woestijndag was er de verkiezing van een opvolger voor Aurelio. Dit dient om de zes jaar te gebeuren. Bij een verkennende verkiezing de dag voor de woestijndag, bleek al dat er twee priesters duidelijk meer stemmen hadden dan nog een viertal anderen die enkele stemmen haalden. Aurelio heeft die mensen dan allemaal gepolst of zij eventueel de verantwoordelijkheid zouden kunnen ervaren en dat met de toestemming van hun bisschop (die hen daar dus de nodige tijd zou moeten voor voorzien). Uiteindelijk bleek alleen Eric Lozado, een Filipijnse broeder, mede-inrichter van de meeting, de enige kandidaat te zijn die kon aanvaarden. Maar hij moest dus gekozen zijn en dat gebeurde dan ook met op twee na alle

stemmen. Heel mooi was het wat daarop volgde. Eric ging knielen en vroeg dat wij allen hem wilden bevestigen door in stilte de handen over hem uit te strekken en te bidden tot de Heilige Geest. Dat duurde een hele tijd. Daarna stond hij op, ging rustig zitten en begon toen wat over zijn (bewogen) leven te vertellen. Aurelio reikte hem een stick aan met alle gegevens van de voorbije zes jaar. Ook een boek over de eerste

vijftig jaar van de priesterfraterniteit met alle internationale bijeenkomsten in die tijd werd aan hem overhandigd. Heel treffend was ook aan het avondmaal hoe de Pakistaanse broeders een welkomstkranen om de hals hingen én van Aurelio én van Eric en ook een kleurig doek over hen beide. Pas de volgende dag zou tegen de avond Eric bekend maken wie

hij koos om mét hem elk van de vier continenten te vertegenwoordigen. Het werden Honoré Savadogo (Burkina Faso – Afrika); Matthias Keil (Oostenrijk – Europa); Fernando Tapia, (Chili – Amerika) en Tony Llanes (Filippijnen – Azië). Tony was niet ter plaatse, maar was enkele dagen voordien met de Filipijnse broeders 's avonds op bezoek geweest voor de eucharistie en voor de verbroedering. Dié avond gingen het nieuwe internationaal team voor in de eucharistie. Eric had als evangelie 'de voetwassing' gekozen. Hij begon dan ook met de voeten te wassen van de drie aanwezige medeleden uit het team. Daarna gingen zij gevierden de voeten wassen van elk van de deelnemers. Het was een indrukwekkend teken van de bereidheid om als team de internationale fraterniteit de komende zes jaar dienstbaar te zijn in het spoor van Jezus en van Charles de Foucauld. Het werd een feestelijke viering.

Feestelijke afscheidsavond en ...terugreis

De laatste avond was er opnieuw een heerlijk buffet. Daarna een feestavond, geïmproviseerd tot en met, met lied, dans, muziek door de deelnemers, maar ook door een aantal zusters en mensen die ons ten dienste hadden gestaan in die tweeënehalve week.

De volgende dag ging elk zijn weg. Met een aantal ging het via Dubai. Thuisgekomen was het heel deugdzaam na 38 uur op te zijn geweest, weer in mijn bed te liggen en enkele uren te kunnen slapen. 's Anderendaags kwam ik wakker en zag dat er een laagje sneeuw lag... Het tropische Filippijnen was gewisseld voor het winterse Rumbeke.

Ik mocht in Cebu opnieuw ervaren dat de fraterniteit je nieuwe adem geeft.

Guido Debonnet